

2. Vzdělání a vzdělávání

Vzdělání i vzdělávání obyvatelstva se v posledních desetiletích kontinuálně vyvíjí v souvislosti se sociálními a ekonomickými změnami v ČR, reaguje na dlouhodobý vývoj situace na trhu práce. Oblast vzdělávání je v gesci rezortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, jednotlivé úrovně a obory vzdělávací soustavy v ČR jsou koncipovány v souladu s mezinárodní standardní klasifikací vzdělávání (ISCED).

Lze konstatovat, že v dlouhodobém pohledu se zvyšuje podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, zároveň se výrazně snižuje podíl obyvatel se základním a neukončeným vzděláním. Jako problematický se jeví pokles zájmu o střední vzdělání bez maturity, tj. o učební obory, jejichž absolventi na trhu práce v současnosti chybí. Počty dětí, žáků a studentů v jednotlivých typech vzdělávacích institucí v rámci vzdělávacího systému ČR se vyvíjí v kontextu demografických trendů v posledních desetiletích. Počty studentů středních a vysokých škol jsou stále ještě ovlivněny výrazným úbytkem narozených dětí v 90. letech 20. století a počátku 21. století. „Baby boom“ v letech 2007 až 2009, kdy zakládaly rodiny silné populační ročníky 70. let 20. století, se v současnosti projevuje nárůstem počtu dětí v základních školách. Počty dětí v mateřských školách bude v nejbližších letech ovlivňovat mírný nárůst narozených v letech 2014 až 2016.

Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání

Vzdělanost obyvatelstva ČR podle nejvyššího ukončeného vzdělání je mapována jednou za deset let při sčítání lidu, domů a bytů. Při porovnání dosaženého vzdělání podle SLDB 2011 u všech obyvatel starších 15 let a obyvatel do 29 let jsou patrné rozdíly podle jednotlivých stupňů vzdělání. Zatímco u vyšších stupňů vzdělání (středoškolské s maturitou, vyšší odborné a vysokoškolské) jsou podíly mladší generace výrazně vyšší než u populace celkem, u nižšího vzdělání (středoškolské bez maturity, základní včetně neukončeného) jsou podíly mladé generace pod hodnotou podílu za obyvatelstvo celkem. Vyššího stupně vzdělání dosahují v mladé generaci spíše ženy, jejich podíly převyšují podíly mužů u vysokoškolského, vyššího odborného i středoškolského vzdělání s maturitou, muži vykazují vyšší podíly u středoškolského vzdělání bez maturity a základního včetně neukončeného. Je nutné upozornit, že u necelých 5 % obyvatel nebylo nejvyšší dosažené vzdělání zjištěno, tímto faktem může být vzdělanostní struktura obyvatelstva mírně zkreslena.

Tab. 2.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

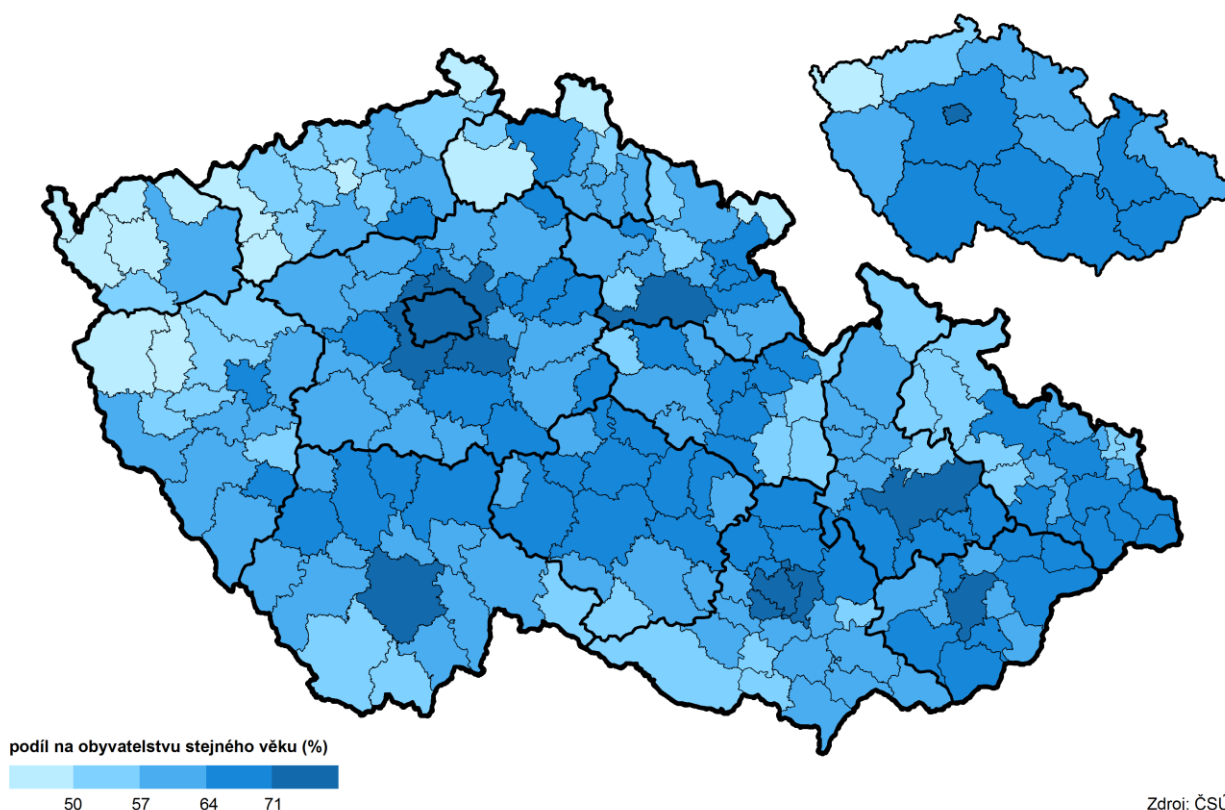
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19	20–24	25–29	muži	ženy
Počet obyvatel	468 789	228 140	240 649	31 106	34 005	34 583	17 935	16 648
v tom (%):								
bez vzdělání	0,5	0,4	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6
základní vč. neukončeného	17,6	13,5	21,5	77,3	9,4	7,0	7,8	6,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,5	41,6	29,7	6,3	23,4	27,4	33,9	20,4
úplně střední s maturitou	27,4	25,2	29,6	5,2	51,2	32,6	29,7	35,7
nástavbové a vyšší odborné	4,3	3,3	5,2	0,1	3,9	6,6	5,0	8,3
vysokoškolské	10,1	10,9	9,4	-	6,8	20,2	16,5	24,1
nezjištěno	4,6	5,1	4,1	10,9	4,7	5,8	6,6	4,9

Při porovnání **regionálních disparit vzdělanosti obyvatelstva** je patrné, že nejvyšší podíly obyvatel se středoškolským, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním jsou ve velkých městech a jejich správních obvodech, zatímco v periferních či horských oblastech je podíl obyvatelstva s vyšším stupněm vzdělání výrazně nižší. V Královéhradeckém kraji vykazuje nejvyšší podíl obyvatel s vyšším stupněm vzdělání správní obvod Hradec Králové (více než 70 %), naopak mezi oblastmi s nejnižším podílem obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším patří správní obvody Broumov, Vrchlabí a Nový Bydžov.

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

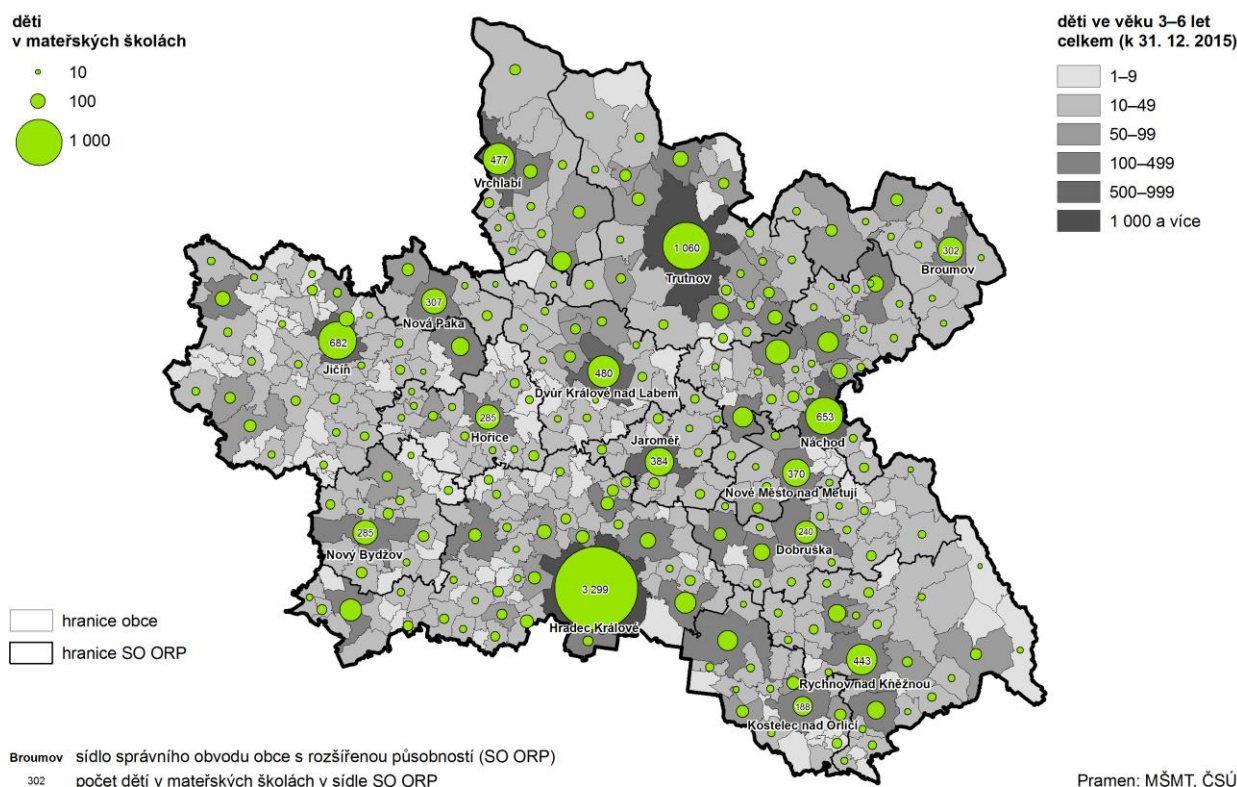
Mateřské školy

Mateřské školy navštěvovalo v kraji v roce 2016 více než 19 tisíc dětí, po výrazném nárůstu v letech 2009 až 2011 jejich počet v posledních letech spíše stagnoval a v roce 2016 dokonce poklesl o více než 500 dětí. V příštích letech je však vzhledem k pozitivnímu demografickému vývoji očekáván mírný nárůst.

Za nižší územní celky jsou počty dětí k dispozici pouze za školní rok 2015/2016, na úrovni **okresů** se počty dětí v mateřských školách v roce 2015 pohybovaly mezi 2 885 dětmi v okrese Jičín až 5 949 dětmi v okrese Hradec Králové. Při porovnání správních obvodů obcí s rozšířenou působností kraje se na celkovém počtu dětí v mateřských školách v kraji podílely více než jednou čtvrtinou děti ze správního obvodu ORP Hradec Králové, více než jedna desetina dětí pocházela ze správních obvodů ORP Náchod a Trutnov, počtem obyvatel nejmenší správní obvod ORP Nová Paka se na celkovém počtu dětí v mateřských školách podílel 2 %.

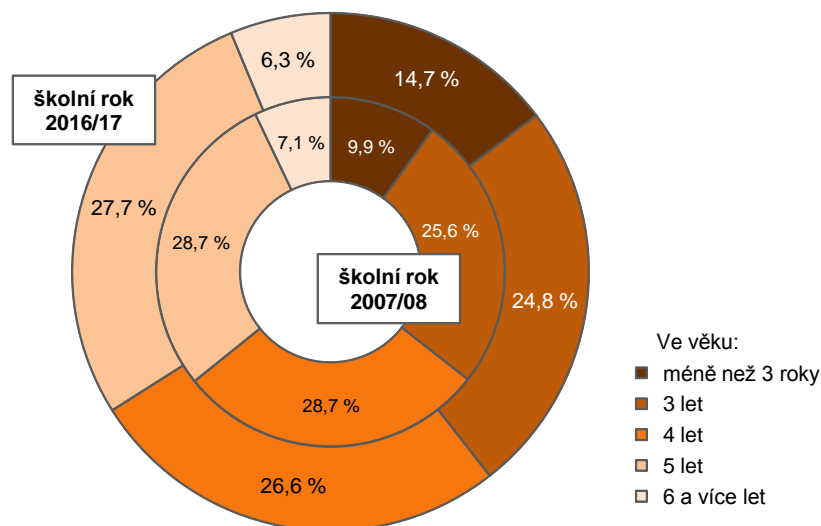
Mateřské školy navštěvují především děti ve věku 3 až 6 let, podmínkou pro přijetí do mateřské školy je v současnosti dovršení dvou let věku dítěte, pro děti starší pěti let je předškolní vzdělávání v mateřské škole povinné. Porovnáme-li **věkovou strukturu dětí v mateřských školách** v kraji ve školním roce 2016/2017 se školním rokem 2007/2008, je patrné, že v posledních deseti letech nejvýrazněji stoupl podíl nejmladších dětí, tj. do tří let věku, a to z 9,9 % v roce 2007/2008 na 14,7 % v roce 2016/2017. Další tři věkové skupiny (tři, čtyři a pět let) byly v mateřských školách zastoupeny vždy přibližně jednou čtvrtinou, jejich podíly se v posledním desetiletí mírně snižovaly. Podíl dětí starších 6 let činil 6,3 % a v porovnání s rokem 2007/2008 rovněž poklesl.

Děti v mateřských školách podle obcí Královéhradeckého kraje ve školním roce 2015/16

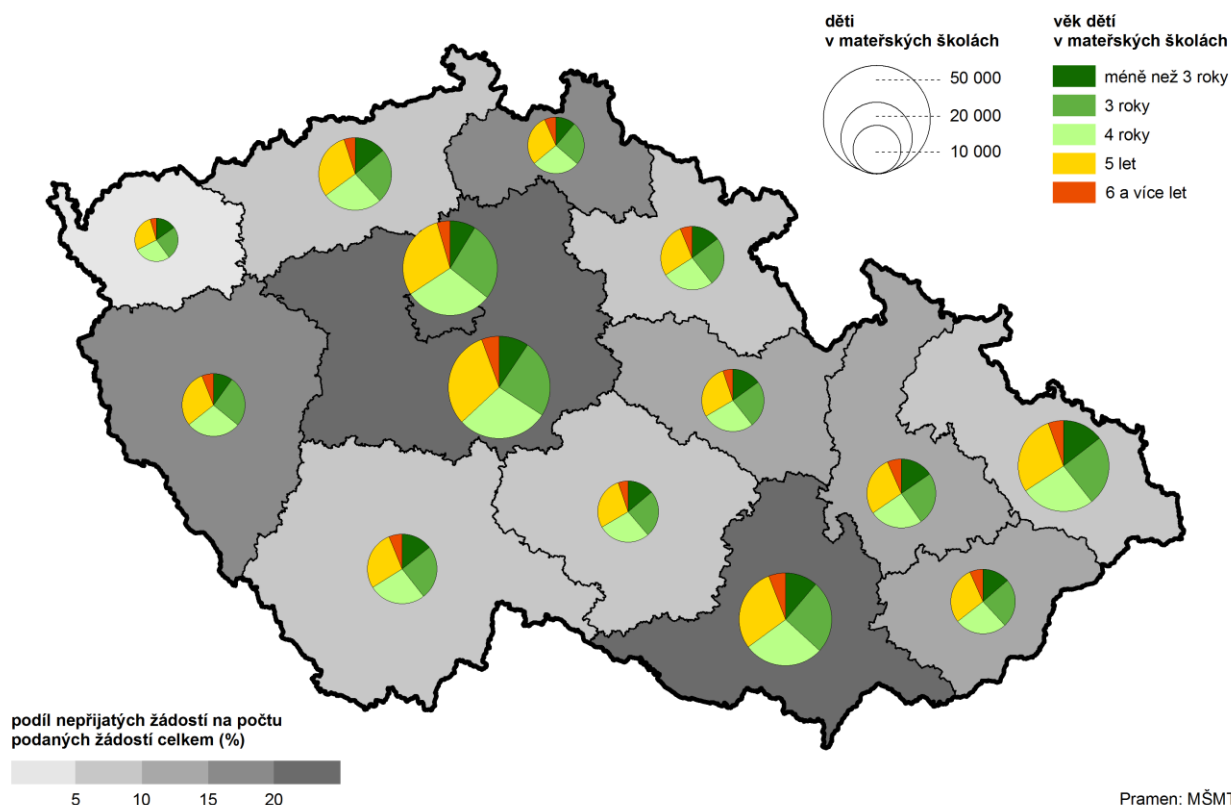
Graf 2.1 Děti v mateřských školách podle věku v Královéhradeckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Nezanedbatelný podíl **dětí mladších tří let v mateřských školách** ve školním roce 2016/2017 byl patrný ve všech krajích ČR, pohyboval se v intervalu 8,6 % (Hl. m. Praha) až 15,5 % (Olomoucký kraj). Královéhradecký kraj měl podíl dětí do tří let navštěvujících mateřské školy čtvrtý nejvyšší. Nejmladší děti jsou přijímány do mateřských škol především v krajích, kde podíl nepřijatých žádostí o umístění do mateřské školy dosahuje nízkých hodnot (5 až 10 % všech žádostí), naopak v krajích, kde podíl nepřijatých žádostí překračuje jednu pětinu všech žádostí (Hl. m. Praha, Středočeský a Jihomoravský kraj), jsou počty dětí do tří let v mateřských školách spíše nižší.

Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

Základní školy

K 30. 9. 2016 navštěvovalo **základní školy** v kraji celkem 48 324 žáků, pro porovnání okresů a správních obvodů ORP v kraji jsou však k dispozici údaje pouze do roku 2015. V rámci meziokresního srovnání měl nejvíce žáků v základních školách ve školním roce 2015/2016 okres Hradec Králové (necelých 14 tisíc), v okresech Jičín a Rychnov nad Kněžnou byl tento počet poloviční (necelých 7 tisíc dětí).

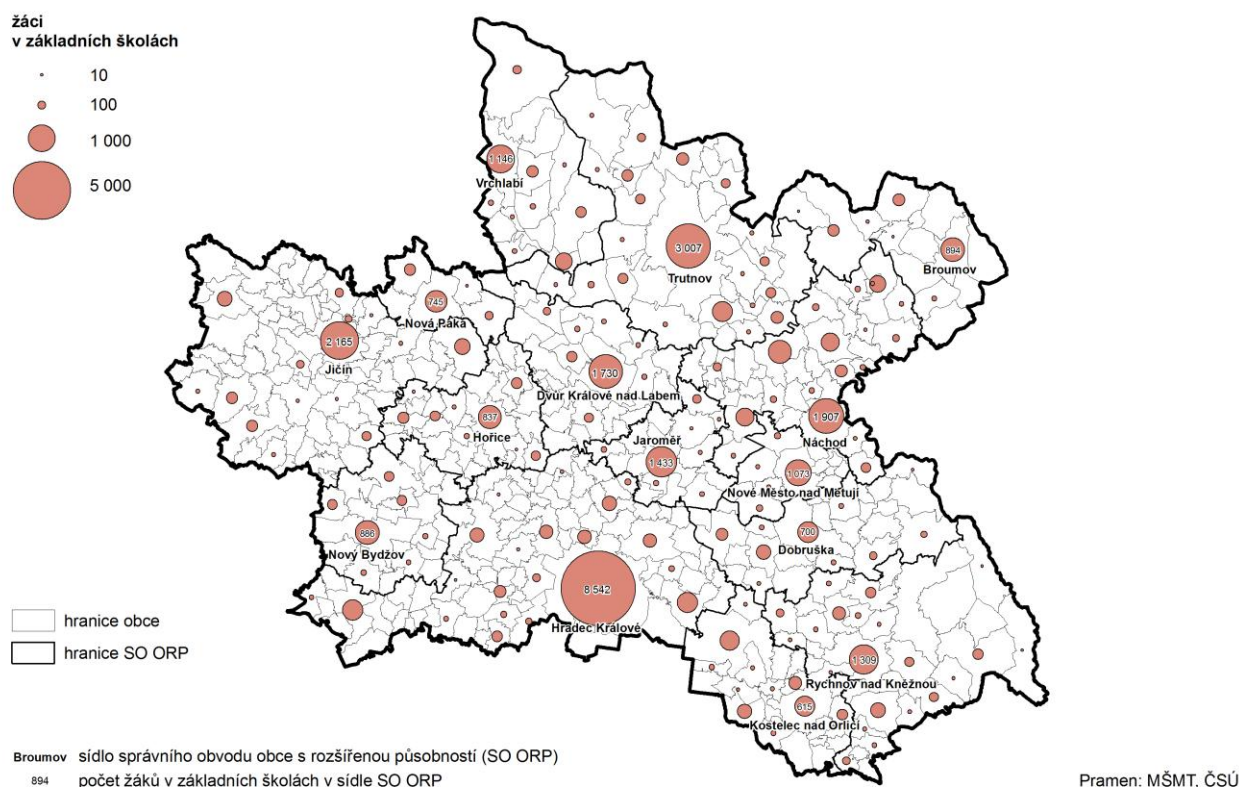
Ze správních obvodů ORP v kraji se na počtu žáků základních škol nejvíce podílel správní obvod ORP Hradec Králové (více než jednou čtvrtinou), 12 % všech žáků základních škol v kraji navštěvovalo základní školy ve správním obvodu ORP Trutnov. Nejnižší podíl žáků základních škol byl stejně jako u dětí navštěvujících mateřské školy v nejmenším správním obvodu ORP Nová Paka (2 %).

Počet žáků základních škol se v posledních dvou letech zvyšuje a dostává se tak znovu na hodnoty z let 2007/2008, minimální počty žáků byly zaznamenány v letech 2011, kdy základní školy v kraji navštěvovalo pouze 43,5 tisíc žáků.

Při **porovnání počtu žáků 1. a 2. stupně základních škol a nižších ročníků středních škol** je zřejmé, že zatímco před deseti lety byly počty žáků na obou stupních základních škol téměř vyrovnané, v současnosti převažují v základních školách žáci prvního stupně (jedná se o děti narozené v období zvýšené porodnosti v letech 2007 až 2009), jejich podíl je více než 60 %. Počty žáků 2. stupně dlouhodobě klesaly (děti narozené na počátku tisíciletí v období nižší porodnosti), mírný nárůst byl zaznamenán až v letech 2015 a 2016, přesto byl podíl žáků 2. stupně pouze 38 % všech žáků základních škol. Počty studentů v nižších ročnících středních škol (víceletá gymnázia) se téměř nemění, pohybují se dlouhodobě okolo 4 % všech žáků plnících povinnou školní docházku.

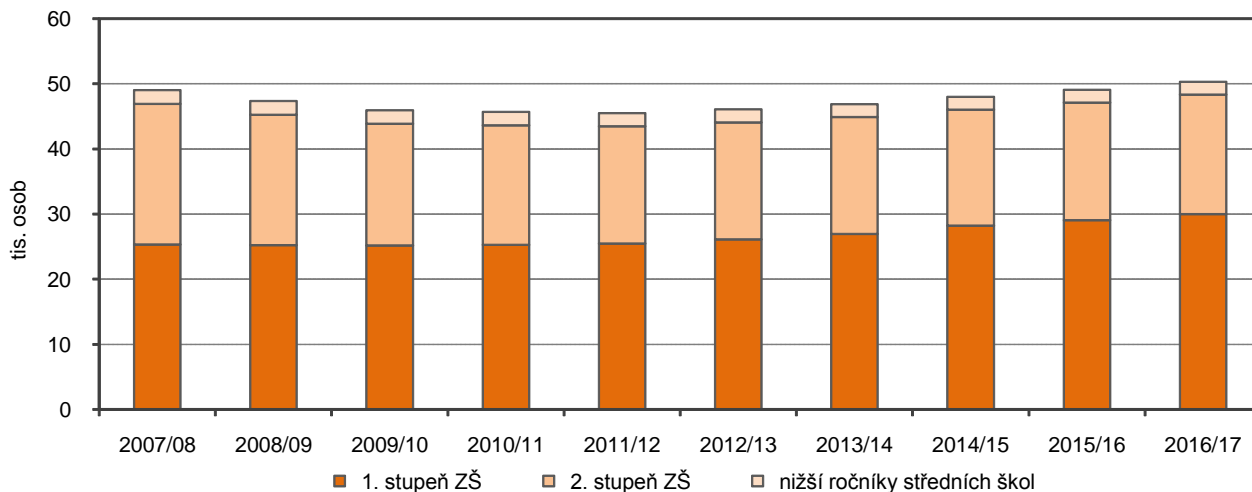

Žáci v základních školách podle obcí Královéhradeckého kraje ve školním roce 2015/16

Graf 2.2 Žáci plnící povinnou školní docházku podle druhu školy v Královéhradeckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

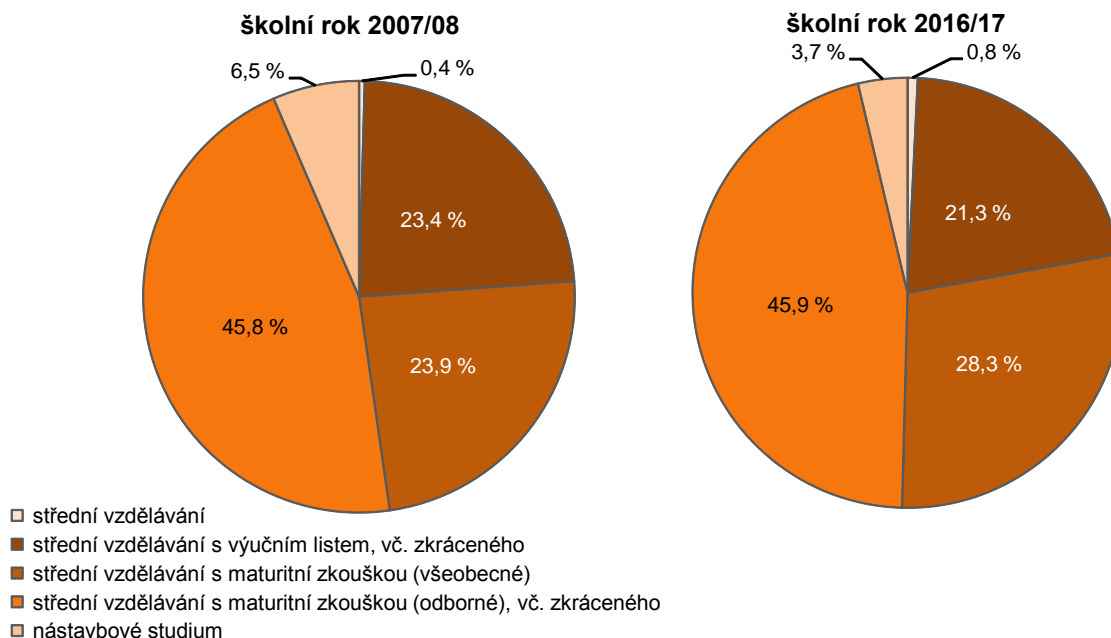
Střední školy

Střední vzdělávání zahrnuje několik druhů vzdělání, absolventi tak mohou **dosáhnout středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, středního všeobecného vzdělání s maturitní zkouškou a středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou**. Mezi střední školy je zahrnuto i **nástavbové studium**. Počet studentů středních škol v kraji již několik let klesá, ve školním roce 2016/2017 dosáhl v dlouhodobé časové řadě svého minima, kdy v kraji studovalo na středních školách 23 881 studentů, v porovnání s rokem 2007 je to o téměř 7 tisíc studentů méně. Příčinou poklesu studentů středních škol je negativní demografický vývoj v ČR i v kraji v druhé polovině 90. let 20. století a počátku 21. století.

Z **regionálního pohledu** vykazoval nejvíce středoškolských studentů ve školním roce 2015/2016 okres Hradec Králové (9,6 tisíc studentů), naopak v okrese Rychnov nad Kněžnou studovalo na středních školách pouze 2,6 tisíce studentů. Při porovnání správních obvodů kraje je nejvíce studentů středních škol koncentrováno v krajském městě, resp. ve správním obvodu Hradec Králové (8 706 studentů), zatímco ve správních obvodech Broumov, nebo Kostelec nad Orlicí se počet studentů středních škol pohybuje kolem 500.

Graf 2.3 Žáci středních škol podle druhu vzdělávání v Královéhradeckém kraji

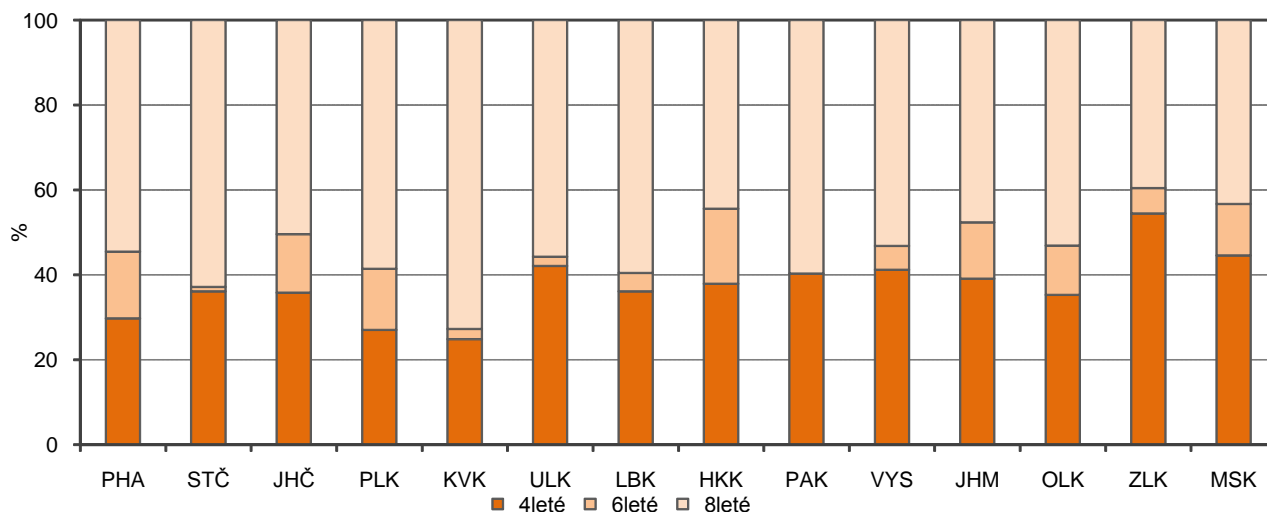
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zájem o jednotlivé druhy vzdělávacích institucí středního vzdělávání se v posledních deseti letech mění, mezi roky 2007/2008 a 2016/2017 klesl zájem studentů o střední vzdělávání s výučním listem o více než 2 %, roste však zájem o studium na gymnáziích, podíl studentů gymnázií se v posledních 10 letech zvýšil o 4,4 %. Podíl studentů na středních odborných školách je stabilní, pohybuje se kolem 46 %, klesá však zájem o nástavbové studium, ve sledovaném období se počet studentů nástavbového studia o téměř 3 % snížil.

Graf 2.4 Žáci gymnázií podle délky vzdělávání a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Gymnázia poskytují výuku v osmiletém, šestiletém i čtyřletém vzdělávání zakončeném maturitní zkouškou, v Královéhradeckém kraji pouze v denní formě vzdělávání. Na gymnáziích studovalo v roce 2016/2017

v kraji 6 695 studentů. Největší podíl studentů gymnázií vykazují osmileté vzdělávací programy ve všech krajích ČR, v kraji studovalo na **osmiletém gymnáziu** více než 44 % všech studentů gymnázií, tento podíl však v rámci ČR patřil k nejnižším (12. místo). Studenti **šestiletého gymnázia** měli mezi studenty gymnázií nejmenší zastoupení ve všech krajích, podíl studentů šestiletých gymnázií byl v Královéhradeckém kraji nejvyšší v ČR, činil téměř 18 %. Na **čtyřletých gymnáziích** studovalo v kraji 38 % všech studentů gymnázií, což je průměrná 7. nejvyšší hodnota mezi ostatními kraji.

Tab. 2.2 Střední školy vyučující obory odborného vzdělání bez nástavbového studia

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	21 723	21 594	21 372	20 641	19 226	18 167	17 131	16 848	16 286	16 080
Nově přijatí do 1. ročníku	6 448	6 233	6 100	5 286	5 151	4 895	4 826	4 873	4 617	4 620
Absolventi	4 924	4 859	4 591	4 812	4 624	4 439	3 676	3 792	3 325	.
Střední vzdělávání										
Žáci celkem	134	136	142	156	162	160	176	169	173	181
z toho dívky (%)	26,9	22,8	23,2	32,1	33,3	32,5	30,1	28,4	30,6	37,0
z toho v denní formě vzdělávání (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nově přijatí do 1. ročníku	57	52	75	77	60	85	59	68	56	81
Absolventi	30	48	28	23	44	29	52	34	64	.
Střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾										
Žáci celkem	7 306	6 837	6 571	6 315	5 987	5 945	5 627	5 523	5 268	5 046
z toho dívky (%)	35,8	34,4	32,9	32,1	32,5	32,5	31,7	31,6	31,8	31,8
z toho v denní formě vzdělávání (%)	99,3	99,2	99,3	99,2	98,9	98,9	98,9	98,7	98,4	98,5
Nově přijatí do 1. ročníku	2 364	2 212	2 290	2 038	1 968	1 996	1 818	1 835	1 722	1 647
Absolventi	2 069	1 918	1 589	1 755	1 676	1 572	1 418	1 491	1 314	.
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾										
Žáci celkem	14 283	14 621	14 659	14 170	13 077	12 062	11 328	11 156	10 845	10 853
z toho dívky (%)	49,0	49,1	49,9	50,3	50,5	50,8	51,2	51,7	51,3	51,0
z toho v denní formě vzdělávání (%)	97,7	97,3	97,5	97,2	98,8	98,6	98,3	97,7	98,1	98,5
Nově přijatí do 1. ročníku	4 027	3 969	3 735	3 171	3 123	2 814	2 949	2 970	2 839	2 892
Absolventi	2 825	2 893	2 974	3 034	2 904	2 838	2 206	2 267	1 947	.

¹⁾ včetně zkráceného studia

Ve vzdělávacích institucích středního odborného vzdělávání (bez nástavbového studia) v roce 2016/2017 studovalo 16 080 žáků. Počty žáků v **oborech středního vzdělávání (bez výučního listu)** jsou dlouhodobě nízké, jejich počet se však každoročně zvyšuje, současný stav je o třetinu vyšší, než v roce 2007/2008 (181 žáků). U oborů **středního vzdělávání s výučním listem i maturitní zkouškou** je v dlouhodobé časové řadě patrný pokles počtu žáků, u středních odborných škol se snížil počet studentů v porovnání s rokem 2007 o necelou jednu čtvrtinu, učební obory vykazují pokles ještě výraznější (o tři desetiny). U učebních oborů rovněž dlouhodobě klesá počet žáků přijímaných do 1. ročníků, v porovnání s rokem 2007 bylo v roce 2016 přijato o tři desetiny studentů méně. U **středních odborných škol** se situace v posledních letech zlepšuje, od roku 2015 se počet přijímaných studentů dokonce mírně zvýšil.

Při porovnání **počtu studentů podle pohlaví** je patrné, že v oborech středního vzdělávání bez výučního listu a v učebních oborech převažují chlapci, na středních odborných školách s maturitou jsou počty dívek a chlapců vyrovnané.

Tab. 2.3 Střední školy vyučující obory nástavbového studia

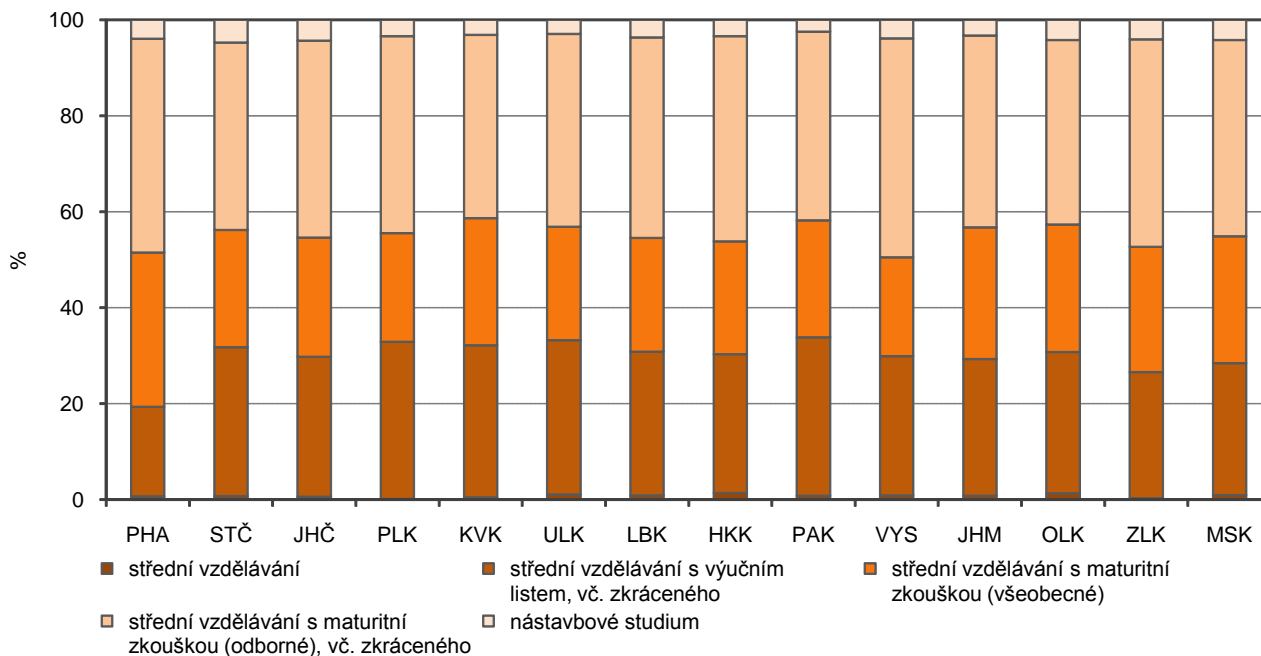
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	2 021	2 239	2 198	1 932	1 772	1 356	1 224	1 120	991	877
z toho dívky (%)	40,2	40,1	40,9	39,9	40,5	43,9	42,0	41,9	42,8	42,0
z toho v denní formě vzdělávání (%)	44,1	45,4	49,8	55,1	51,9	49,7	51,7	50,1	52,3	53,6
Nově přijatí do 1. ročníku	1 100	1 091	1 093	882	822	584	662	513	468	413
Absolventi	495	705	591	541	438	378	217	201	153	.

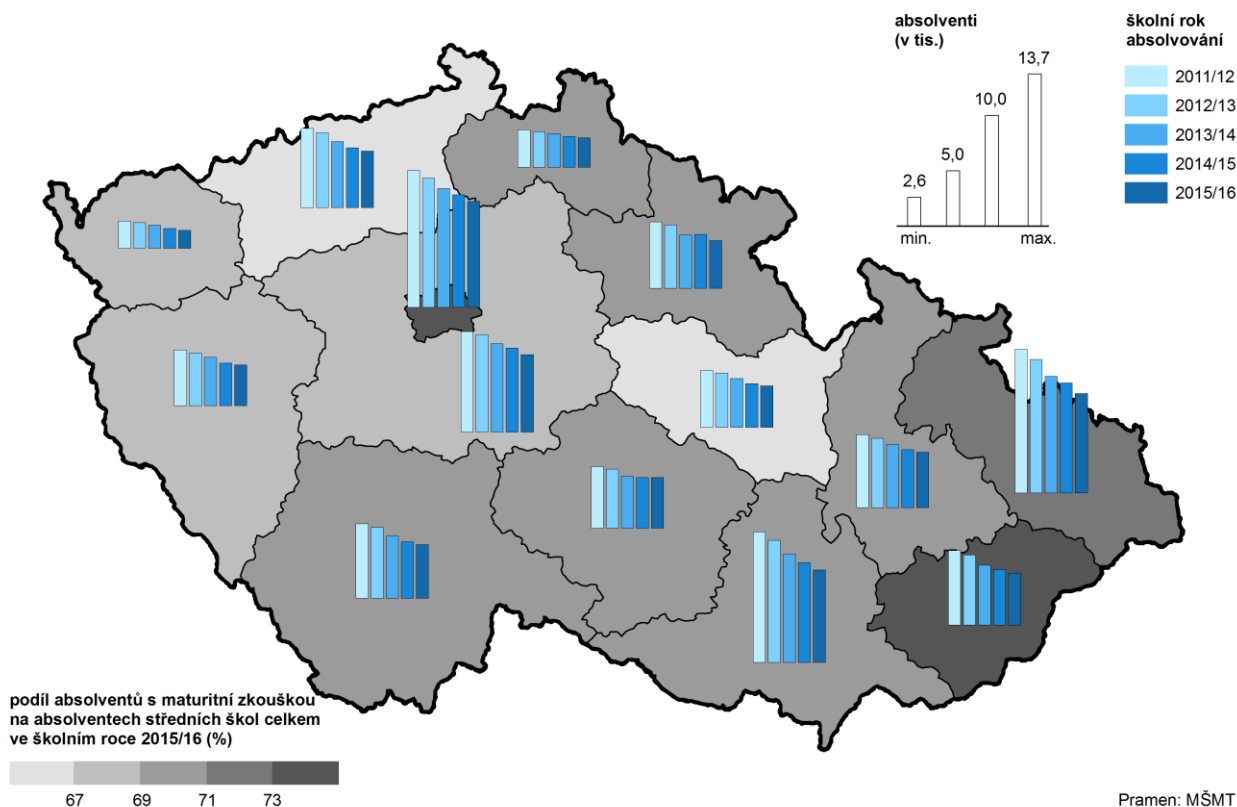
Zájem studentů o **nástavbové studium** se postupně snižuje. Počet studentů nástavbového studia ve školním roce 2016/2017 činil 877 osob, v posledních deseti letech se jejich počet snížil o téměř šest desetin. Více než 50 % studentů využívá denní formu studia. O nástavbové studium mají zájem více mladí muži, jsou zastoupeni téměř 60 %. Každoročně se snižuje i počet studentů nastupujících do prvního ročníku nástavbového studia, v roce 2016 nastoupilo ke studiu 413 studentů, což je o tři pětiny méně, než v roce 2007.

Graf 2.5 Absolventi středních škol podle druhu vzdělávání a krajů ve školním roce 2015/16

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

Počet **absolventů středních škol** v kraji ve školním roce 2015/2016 činil 4 548 osob. Téměř 43 % z nich bylo absolventy středních odborných škol s maturitou, 29 % absolventů ukončilo učební obor, 24 % absolventů byli gymnazisté. Nástavbové studium ukončilo 4,4 % všech absolventů. Počet absolventů středního vzdělávání bez výučního listu činil 1,4 %. Právě podíl absolventů nejnižšího stupně středního vzdělávání byl mezi ostatními kraji nejvyšší. Podíly absolventů učebních oborů a gymnázií jsou v porovnání s ostatními kraji spíše nižší (10. resp. 12. pořadí), podíl absolventů středních odborných škol byl mezi kraji 4. nejvyšší.

Vyšší odborné a vysoké školy

Vyšší odborné školy poskytují terciární vzdělání, na rozdíl od vysokých škol jsou zaměřené na praktickou přípravu studentů na jejich budoucí zaměstnání. V kraji tyto vzdělávací instituce ve školním roce 2016/2017 navštěvovalo 739 studentů, v porovnání s rokem 2007 je to o jednu třetinu méně. V denní formě studia studuje 9 z deseti studentů, tři čtvrtiny studentů jsou ve věku 20 až 24 let, v dlouhodobém pohledu stoupá zájem žen o vyšší odborné vzdělávání, jejich podíl se od roku 2007 zvýšil o 7 %. Více než polovina všech studentů vyšších odborných škol v kraji studovala v okrese Hradec Králové, naopak v okrese Náchod navštěvovalo VOŠ necelé jedno procento všech studentů VOŠ v kraji.

Tab. 2.4 Vyšší odborné školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti celkem	1 112	1 005	1 044	975	965	968	979	940	825	739
z toho ženy (%)	66,3	69,2	68,6	65,6	67,0	67,1	69,5	68,7	72,6	73,5
z toho v denní formě vzdělávání (%)	93,3	96,2	92,2	94,3	93,5	92,1	90,3	86,9	87,5	87,0
v tom ve věku (%):										
do 19 let	14,7	13,6	14,4	11,8	14,2	10,5	10,8	11,0	10,3	10,4
20–24 let	76,5	80,3	77,0	81,7	78,3	81,5	78,5	76,1	75,3	76,2
25–29 let	3,4	2,2	2,5	2,8	2,9	3,1	4,1	5,4	6,2	4,5
30 a více let	5,4	3,9	6,1	3,7	4,5	4,8	6,5	7,6	8,2	8,9
Nově přijatí do 1. ročníku	454	356	439	441	419	386	426	390	287	288
Absolventi	307	265	314	231	249	249	269	223	251	.

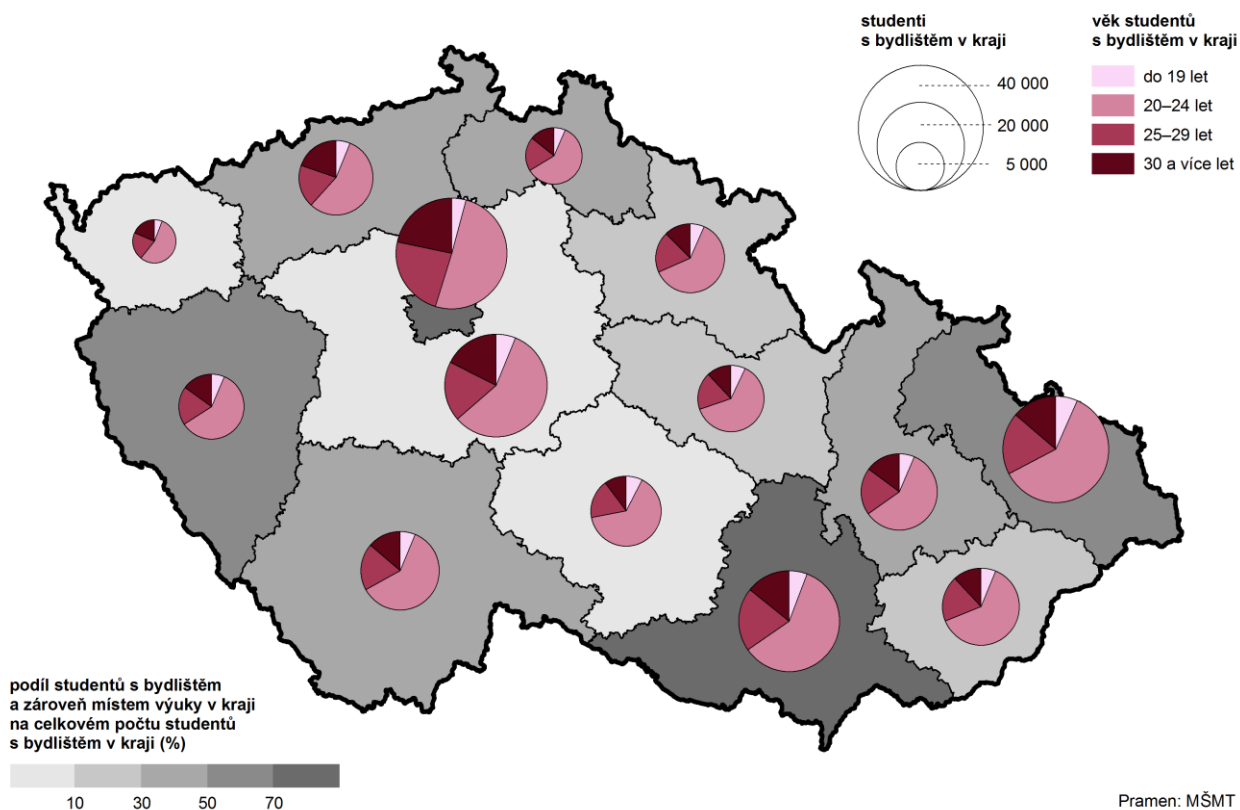
K 31. 12. 2016 studovalo **na veřejných a soukromých vysokých školách** 14 038 studentů s místem bydliště v kraji, z toho 13 940 studentů mělo české občanství. Na celkovém počtu studentů vysokých škol v ČR se kraj podílel 5 %. V prezenční formě studia byly více než tři čtvrtiny všech studentů. Pouze 12,5 % všech studentů státního občanství ČR bylo starších 30 let, největší podíl studentů byl zaznamenán ve věkové kategorii 20 až 24 let (necelých 62 %). Ženy tvořily více než polovinu všech studentů (56 %). **Bakalářské studijní programy** studovalo téměř 60 % všech studentů, **v magisterském nebo magisterském navazujícím studijním programu** byla více než třetina studentů, v doktorském studijním programu pak 6,5 % studentů.

Z hlediska dlouhodobého vývoje lze konstatovat, že počet **studentů vysokých škol s bydlištěm v kraji** klesl od roku 2007 o více než 12 %, podíl žen studentek se každým rokem zvyšuje v řádu desetin procentních bodů, od roku 2007 stoupl o 2,4 procentní body. Podíl studentů v prezenční formě studia se po celé sledované období pohyboval kolem 75 %, k mírnému poklesu došlo pouze v letech 2008 až 2011 ve prospěch kombinovaných a dalších forem studia. V těchto letech byl rovněž zaznamenán nejvyšší podíl studentů v bakalářských studijních programech a nárůst podílu studentů starších 30 let. Právě v tomto období si doplňovali vysokoškolské vzdělání především zaměstnanci veřejné správy v souvislosti s připravovanými legislativními změnami ve státní správě a samosprávě. Od roku 2012 je patrný návrat k hodnotám z roku 2007.

Při porovnání počtu **studentů vysokých škol státního občanství ČR podle trvalého bydliště a podle kraje studia** je patrné, že v Královéhradeckém kraji je dlouhodobě vyšší počet studentů bydlících v kraji, než počet studentů studujících v kraji. V roce 2016 mělo v kraji trvalé bydliště 13 940 studentů vysokých škol, počet studentů, kteří studovali vysokou školu v kraji byl výrazně nižší (9 527 studentů). Tento jev je typický pro kraje s menšími, nebo relativně „mladými“ institucemi vysokoškolského vzdělávání, v Hl. m. Praze nebo Jihomoravském kraji, kde sídlí prestižní univerzity a vysoké školy, je dvojnásobný počet studentů studujících v kraji proti počtu studentů s trvalým bydlištěm v kraji. „Místní studenti“, tedy studenti, kteří měli trvalé bydliště v kraji a zároveň studovali v kraji, tvořili 41,1 % všech studentů studujících v kraji. Podíly „místních studentů“ se v mezikrajském srovnání výrazně lišily, zatímco v Karlovarském kraji tvořily 83 % všech

studujících v kraji, v Hl. m. Praze se místní studenti podíleli na celkovém počtu studujících v kraji necelou jednou třetinou.

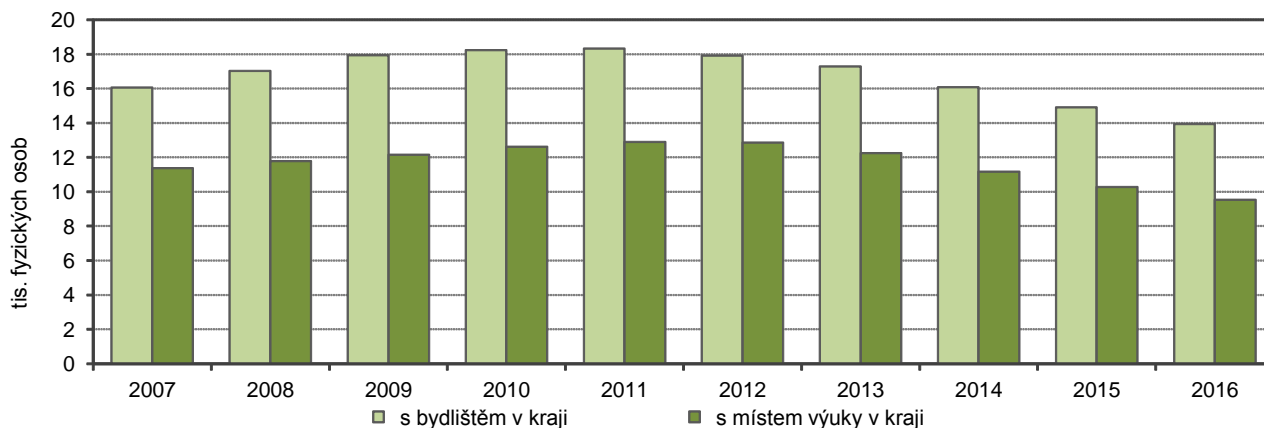
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Přestože počet studentů vysokých škol v kraji klesá již od roku 2012, na počtu **absolventů vysokých škol** se tento pokles začal projevovat až od roku 2014, do tohoto roku počty absolventů stoupaly, současný počet absolventů je zhruba na úrovni roku 2009. Podíl žen absolventek od roku 2007 stoupá, v posledních letech se pohybuje kolem 60 % a je vyšší, než podíl žen studentek (56 %). Téměř čtyři pětiny studentů absolvují v prezenční formě studia, po jejich poklesu v letech 2009 až 2013 se jejich podíl v posledních třech letech opět zvyšuje. Bakalářský studijní program absolvuje v posledních deseti letech nadpoloviční většina všech absolventů vysokých škol, podíl absolventů magisterského nebo magisterského navazujícího studijního programu se pohybuje kolem 43 %, doktorský studijní program absolvuje každým rokem více než 2 % studentů.

Graf 2.6 Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) v Královéhradeckém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Tab. 2.5 Veřejné a soukromé vysoké školy – absolventi státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Absolventi státního občanství ČR¹⁾	2 943	3 466	3 733	3 992	4 336	4 382	4 399	4 194	3 935	3 675
z toho ženy (%)	54,2	56,3	57,6	58,5	61,6	59,7	61,9	60,5	61,2	60,1
z toho v prezenční formě studia (%)	77,0	76,5	75,9	73,7	75,3	74,8	73,4	75,1	76,0	79,3
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	52,2	52,9	54,2	55,7	57,6	56,7	55,6	55,3	55,2	54,8
magisterský	27,9	24,5	17,7	13,1	11,2	9,4	7,8	6,9	5,7	6,5
magisterský navazující	16,9	20,1	25,3	29,3	29,0	31,5	34,5	35,9	36,9	36,7
doktorský	3,2	2,7	3,1	2,1	2,2	2,4	2,3	2,0	2,3	2,2

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý absolvent je uveden jen jednou, celkový počet absolventů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

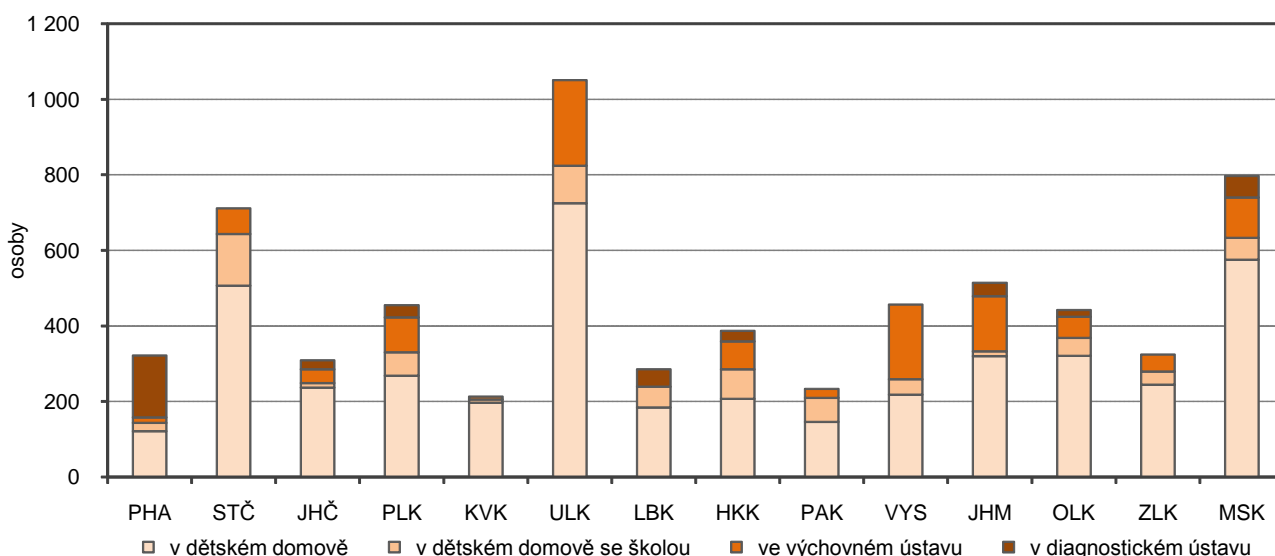
Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – dětské domovy, dětské domovy se školou, diagnostické ústavy, výchovné ústavy

Do rezortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR spadají i školská **zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy**. Jde o výchovné opatření nařízené soudem, pokud je výchova dítěte vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná výchovná opatření nevedla k nápravě, nebo jestliže z jiných závažných důvodů nemohou rodiče výchovu dítěte zabezpečit. Mezi zařízení ústavní výchovy patří **dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy a diagnostické ústavy**. V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2016 v ústavní výchově celkem 387 dětí, z toho více než polovina v dětském domově, v dětském domově se školou žila jedna pětina dětí. Ve výchovném ústavu bylo 19 % všech dětí, v diagnostickém ústavu se k 30. 9. 2016 nacházelo 7,2 % dětí v ústavní výchově.

V rámci mezikrajského srovnání zaujímá Královéhradecký kraj **počtem dětí v ústavní nebo ochranné výchově** 8. příčku. Více než jeden tisíc dětí v ústavní výchově má Ústecký kraj, nejméně (213 dětí) Karlovarský kraj. Při porovnání počtu dětí ve výchovných ústavech, kam jsou umístovány děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, se Královéhradecký kraj s počtem 74 dětí umístil na 6. místě, trojnásobný počet dětí (227 dětí) byl umístěn ve výchovných ústavech v Ústeckém kraji.

Graf 2.7 Děti a mládež v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V roce 2016 žilo v **dětských domovech** v Královéhradeckém kraji 207 dětí, tento počet byl mezi ostatními kraji 5. nejnižší. Nejvíce dětí v dětských domovech bylo zaznamenáno v Ústeckém kraji (725 dětí). Podíl dětí

v dětských domovech, které ještě nezahájily povinnou školní docházku, činil v kraji 6,8 %. Nejvyšší podíl byl zaznamenán u dětí, které plnily povinnou školní docházku, bylo jich téměř 60 %. Více než jedna třetina dětí žijících v dětských domovech měla již ukončenou povinnou školní docházku, v Hl. m. Praze, kde byl počet dětí v dětských domovech nejnižší v ČR, měla ukončenou povinnou školní docházku jedna polovina dětí.

Graf 2.8 Děti a mládež v dětských domovech podle vztahu k povinné školní docházce (PSD) a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

